

REDACȚIA

Deák Ferencz-uteza nr. 20

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.

Pe șase luni .. 10 "

Pe trei luni .. 5 "

Pe o lună .. 2 "

Pe o săptămână .. 1 "

Pe o zi .. 0,50 "

Pe o săptămână .. 1 "

Pe o zi .. 0,50 "

Pe o săptămână .. 1 "

Pe o zi .. 0,50 "

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-uteza nr. 20.

INSERTIUNILE

Pe un șir germond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon oras și comitat 502.

Rezultate și îndrumări.

(Glt.) Nota predominantă a dezbaterilor sesiunii parlamentare trecute a fost chestiunea națională. Netăgăduit, că ea ne-a adus în cele câteva luni multe învățăminte și rezultate cari până acuma erau sau necunoscute sau prea puțin învederate. Să ascultăm glasul lor stăruitor, căci ele dau loc la multe reflecții și cuprind îndrumări pentru viitor. Cercetându-le, ele ni-se vor înfățișa din două puncte de vedere, dintr'al nostru și dintr'al potrivnicilor nostri. Să le căutăm mai întâi pe aceste din urmă.

Dacă discursurile deputaților nostri s'ar strânge la un loc, ele de sigur ar forma un volum remarcabil prin cuprinsul lui. Să presupunem că s'ar găsi un singur om de stat unghur, care să le citească cu obiectivitate nepreocupată, care singură i-ar îngădui să-l aprecieze îndeajuns.

Mai întâi discursurile i-ar dovedi că o sumă însemnată de talente și puteri au fost și sunt oprite prin stăpânirea de rasă de azi, de-a se pune în valoare. Faptul acesta singur ar fi în stare să dovedească puterea națională. Ea singură a fost, care i-a făcut să-și lege soarta personală de soarta personală întreg, respingând orice înaltare din Rákosi și Jancsó vor fi avut prilejul să-și vedească desmintită teoria despre contopirea în neamul unguresc a tuturor elementelor valoroase născute în țara aceasta.

Această teorie era răzimată pe presupunerea nemărturisită, că în ori care individ izolat de la fire cu puteri intelectuale deosebite, interesul personal covârșește iubirea și alipirea către neamul său. Ea să potrivea și la evreii cari azi stăpânesc Ungaria politică, economică, literară și artistică și la cei câțiva bărbați unguri însemnați, de altă origină străină. Aceștia au avut însă (talentul), fără a avea caracter, pe când la bărbații nostri de seamă caracterul călăuzeste talentul. Numai acesta, caracterul, dă talentului adevărata bază morală, făcându-l rodnic pentru neamul din care a răsărit. Această stăpânire a altruizmului asupra egoizmului, acest înalt idealism dezinteresat dă luptei frunțașilor nostri o notă de înaltă superioritate morală de care ceata renegaților potrivnici totdeauna va fi lipsită.

Dar mai presus de toate cititorul unghur va culege din aceste discursuri o impresie de nebiruită voință de viață națională. Acest mare »Wille zum Leben« cum ar zice un filozof german, izbucnește cu putere irezistibilă în fiecare discurs, în fiecare întrerupere a deputaților nostri. Ea este forța vie care alimentează și susține lupta noastră. Dacă un om politic unghur s'ar pătrunde de impresia aceasta, el ar trebui să înțeleagă neputința de-a înăbuși, de-a sugruma mișcarea națională. Orice încercare de felul acesta ar avea un efect direct contrar, ea

ar contribui în chip firesc și fatal la întărirea mișcării.

Aceasta ar trebui să fie pentru potrivnicii nostri rezultatul cel mai însemnat al discuției. Și dacă s'ar găsi între ei un om politic însuflețit de adevăratul patriotizm, nu cel unilateral, orb și îngust al politicianilor unguri de azi, el ar trebui să prevadă marea primejdie ce amenință țara din partea acestei chestiuni. Cu inima plină de grijă și durere pentru viitorul țării sale, el ar trebui să se pună în fruntea unui curent de concilianță națională față cu nemaghiarii. Infruntând toată urgia hulei publice, a disprețului și batjocurii din partea alor săi, rezistând ispitei de popularitate atât de ieftină în chestiunea aceasta, el ar propovădui ideea împăcării întemeiând un partid un partid, menit să servească ideea aceasta.

Ar fi însă o naivă amăgire de care ne-am face vinovați, dacă am crede în realizarea apropiată a acestui vis. Dimpotrivă, curentul șovinist a crescut în ultimele decenii și crește neconținut. El devine tot mai impetuos și propovăduiește ideea maghiarizării tot mai pe față în mijlocul unei aprobări tot mai unanime, tot mai furioase a poporului unguresc. Toți factorii vieții publice unghurești, presa, parlamentul, spiritul public, școala, până și literatura se unesc și se sprijinesc într-o mărime a acestui curent.

Dacă în generația trecută au mai fost cu puțință oameni de gândirea tolerantă a lui Eötvös, Deák, Kossuth, în generația actuală și viitoare ei sunt cu neputință de închipuit. Generația veche crescută în marile idei de libertate și egalitate ale părții întâi a sutei trecute a mai fost capabilă de oarecare toleranță. Școala ungurească de azi exclude posibilitatea lor. Soarta atât de jalnică și deplorabilă izolare a lui Mocsáry caracterizează mai bine decât orice gândirea generației ungurești de azi. Plângerea venerabilului bărbat, că *nici un ziar unguresc nu mai îndrăznește a publica articolele sale* este un document nu se poate mai rușinos și mai vorbitor al timpului nostru.

O singură posibilitate de îndreptare se arată astăzi: *curentul socialist* tot mai puternic singur va putea paraliza sau încrucișa mersul crescând al șovinismului. Dar el este încă abia în germene și viitorul singur va arăta puterea și îndrumarea lui față cu chestia națională.

Dar care a fost efectul *adevărat* al cuvântărilor asupra Ungurilor? Să ne dăm seamă încă odată de el. Pentru a-l cântări deplin, vom împărți pe deputații unguri în două tabere: cumpătați și intransigenți.

Să vedem atitudinea *cumpătaților*. Cumpătarea lor nu este decât foarte relativă și se reduce în fond, la un ton mai curtenitor și mai puțin violent fără a ceda aproape nimic în esență. În realitate deci, ei nu sunt decât radicali fără a fi intransigenți. Astfel primul-ministru Wekerle a declarat, că afară de o mică parte, privitoare la administrația comunală, el nu va executa legea naționali-

tăților. Dacă vom conzidera că aceasta nu este *nici măcar a zecea parte* a drepturilor ce ne acordă această lege (dacă ar fi să o măsurăm cantitativ), și dacă vom mai aminti, că legea întregă nu cuprinde decât minimum-ul dezideratelor noastre naționale, atunci credem, că însemnătatea concesiunii ministrului-președinte este evidentă. În asemenea împrejurări, nu poate fi vorba de transacțiune și împăcare. Ea pare cu neputință, cel puțin într'un viitor mai apropiat.

Dar ceia ce trebuie să ne pună pe gânduri, este atitudinea *intransigenților*. Ia oglindește de sigur felul de a judeca majorității covârșitoare a poporului unguresc, sau cel puțin a clasei sale culte. Baronul Bánffy l-a formulat mai limpede, și mai precis și mai consecvent în teza sa despre statul național unguresc. Mai întâiu crearea statului național unguresc și pe urmă a statului de drept.

Deci o variantă a cuvintelor lui Rákosi propoveduită prin »Bud. Hirnapk«. »Pereat institutia sed fiat Ungaria« (adecă Ungaria etnicește unitară). Programul lui Bánffy cuprinde cu o brutală sinceritate idealul nemărturisit al tuturor Ungurilor.

Deși azi Bánffy este izolat, în chestiunea naționalităților el pare a avea aprobarea aproape a întregului parlament unguresc. Aplauzele cu cari au fost primite discursurile sale, nu mai lasă nici o îndoială asupra acestui lucru. Tocmai aceasta constituie gravitatea lucrului. Căci nu vederile atât de stupid de simple și clare ale lui Bánffy, ci faptul că ele au simpatiile conaționalilor săi, trebuie să ne pună pe gânduri.

Di deputat Goldiș a spus în cameră, că chestiunea națională poate fi privită de către Unguri în două feluri: ca chestiune de drept sau ca o chestiune de forță.

Se pare că Ungurii înclină tot mai mult către alternativa din urmă. Oricât de mult și de convingător ar vorbi deputații nostri, ei nu vor ceda, nu vor renunța la ideea maghiarizării. Pentru ei lupta aceasta nu-i o luptă de principiu, în care argumentul cel mai tare învinge. Pentru ei aici nu-i vorba de a stabili pe partea cui este dreptatea și adevărul. Nu, pentru ei lupta este luptă de *interese*, iar când interese cârmuresc pe om, urechea rămâne surdă.

Cu sinceritatea care-l caracterizează pe omul brutal și simplu, baronul Bánffy a spus aceasta într'unul din discursurile sale:

»Pentru noi pe terenul acesta nu există un compromis, nu-i discuție, chestiunea aceasta nu poate fi deslegată prin instituirea unei comisiuni. Căci aici nu este nici o chestiune de deslegat și nu-i nici o neînțelegere. D-lor (deputații naționaliști) vor putea vorbi ori c t le place, noi nu-i vom lua în seamă. Nici mai discutăm asupra statului național unguresc. Dacă vom face concluzii în chestii de amănunte, ne vom face singuri anevoință întru realizarea acestui scop măreț«.

Nu se poate un ton hotărît și mai răspicat. Cuvintele acestea au fost rostite la plural, deci în numele tuturor deputațiilor unguri și nimeni nu s'a ridicat ca să protesteze.

Rezultatul este deci învederat. *Activitatea din parlament nu ne va aduce — cel puțin vreme îndelungată — nici un rezultat, nici o concesiune. Ia va fi numai de o valoare morală și va avea numai un rol de agitație pentru idea națională. Adevărata muncă națională productivă nu se va săvârși deci în parlament ci în afară de el.*

Să nu privim aceasta ca un rău, ca o nenorocire. Ori cât s'ar părea de paradoxal, îndrăznesc să afirm, că dimpotrivă, faptul acesta este un noroc. Puterea, bogăția și progresul unui popor nu se poate crea numai prin legi. Izvorul adevăratului progres este munca, activitatea lui intimă. Numai ea produce roade adevărate. Activitatea legiuitoare nu poate decât să ajute și să ocrotească progresul lăuntric al poporului.

Dacă nici măcar un popor stăpân pe corpul său legiuitor, pe parlament nu poate aștepta dela el progresul și înflorirea sa adevărată, cu atât mai greșit ar fi de-a o aștepta noi cari suntem departe de-a avea corpul legiuitor supus nouă. *Adevărata noastră întărire națională nu va veni din parlament ci va izvorî din noi înșine, din munca noastră.* Numai ea, munca lăuntrică va crește în noi acele calități și virtuți naționale cărora își datoresc progresul toate națiunile înfloritoare. Imprejurările grele în cari am ajuns, lupta ce suntem siliți să o ducem va fi pentru noi o școală. Adevărata putere a unui om nu este bogăția lui, așezămintele sale ori cât de bune, ci *calitățile* din cari ele au izvorît. Fără de aceste toate așezămintele, toată civilizația lui de forme va pieri. Invers, având cultura lăuntrică, ea va crea ori-zând și civilizația exterioară. Lupta noastră de acum va fi școala în care ne vom forma calitățile acestea. Ea ne va feri de civilizația greșită a altor popoare tinere din jurul nostru cari au primit prin legiuirea lor toate *formele* culturii apusene de a găta, fără luptă și muncă și fără a avea *fondul* ce ele ar trebui să înveșmân-teze, cultura înșăși. Cultura noastră va fi ferită de acea notă hibridă, de care suferă cultura acelor neamuri și fără de voia noastră vom fi siliți să facem calea, cea adevărată a dezvoltării treptate și firești.

Este aproape de prisos să mai accentuăm, că vederile acestea nu sunt o reprobară a luptei parlamentare a activizmului. Nu, suntem convinși ca și până acuma de necesitatea ei. Dar vrem ca centrul de greutate al politicei noastre să nu rezide în activitatea parlamentară, ci în cea lăuntrică. Socotim că este trebuitor de a se accentua aceasta, din cauza că în timpul din urmă se ivește adesea o *supraprețuire îngrijitoare a valorii luptelor parlamentare* la noi. Ca o urmare a ei, toate talentele și puterile noastre mai de seamă se vor îndruma pe calea activității parlamentare. Orbiți de gloria succeselor răsunătoare, ei se vor pierde pentru terenele de activitate mai puțin strălucitoare dar cu

adevărat productive. Să preîntâmpinăm acea îndrumare a spiritului nostru public unde discursurile în locul muncii și cuvintele înseamnă fapte. Idealul nostru politic nu poate fi acela de a avea cât mai mulți deputați, ci de a fi noi cât mai mulți, cât mai bogați și mai culți. Deputații nostri nu pot avea altă menire — cel puțin timp îndelungat — decât de a fi *corpul nostru diplomatic, reprezentanții nostri autorizați față cu adversarii nostri*, meniți de a ne apăra după punită de atacurile venite de afară.

Activitatea noastră parlamentară nu va avea efect și destulă putere decât numai atunci când ea va fi expresia unei însemnate puteri economice și culturale a neamului nostru. Atunci potrivnicii nostri vor ajunge să ne respecte și să ne teamă. Nici odată ei nu ne vor da concesiuni de bună voie. Supt impresia puterii noastre însă, ei nu vor mai putea rezista. Atunci cuceririle și concesiunile vor veni ca un rod firesc, ca o răsplată a muncii ce am depus pentru ele. Și atunci progresul nostru nu va fi progresul fals al formelor și aparențelor deșarte ci ele vor îmbrăca un fond real de cultură și putere adevărată. Ne vine minte pilda despre palmierul care crește mai mândru și mai vânos supt povara bolovanului ce i-se încarcă...

Regele va petrece în acest an două săptămâni în Praga. Va cerceta mai multe orașe. Cu prilejul petrecerii la Praga, M. Sa va primi audiențe generale, ce până acum nu s'a întâmplat în Boemia.

Apponyi contra agitatorilor. O foaie locală publică, că ministrul instrucției publice a dat o strajnică lecțiune învățătorilor români din comitatul Hunedoarei, făcându-i băgători de seamă la consecințele, ce poate să aibă *agitarea lor antimaghiară*. Dacă și în viitor vor agita ca în trecut, va fi constrâns să pună școlile cu astfel de învățători în nemijlocita supraveghiere a statului.

Agitație? Când? Cum? Doar procurorii ar ști!

Convențiile comerciale cu Serbia vor fi puse de nou la desbatere în cel mai apropiat timp.

Schimbarea în cabinet. Se zvonește, că ministrul-prezident Wekerle în decursul toamnei va abdice de prototoliul ministeriului de finanțe și ca nou ministru de finanțe îi va fi urmaș Széll Kálmán.

Consiliu comun de ministri se va ține în săptămâna viitoare în Viena, cu care ocaziune se va statori budgetul ce va fi înaintat delegațiilor.

Congresul bisericei sârbești. Comisia congresului bisericei sârbești a cerut împuternicire pentru ținerea congresului încă în luna Maiu. Guvernul a împlinit cererea și astfel congresul se va ține în luna Octombrie. Comisar regesc va fi contele Hadik Sándor.

Românii arădani la Expoziție

Azi iar ni-s'au adresat mai mulți însuși cu întrebarea că trebuie să ori nu pașapoarte pentru escursiunea la expoziția din București. Răspundem pentru orientarea tuturor:

Pașaport trebuie și fiecare escursionist să și-l ceară de pe acuma dela vicișpanat.

Biroul se adresează apoi către toți preoții și învățătorii să îndemne mai ales pe țărani să profite de ocazia aceasta de a vedea multe lucruri cărora le vor putea trage folos. E de dorit ca să vie cât se poate de multe fete și neveste și ca portul național să fie curat și frumos.

Pentru a ne putea orienta asupra numărului participanților, rugăm a se grăbi cu însinuările, căci cei-ce nu se vor însinua din vreme nu vor putea beneficia de favoruri.

Din România.

M. S. Regele a aprobat ca cele opt vedete piloare ce sunt în construcție să poarte numele eroilor căzuți în războiul pentru independență după cum urmează: Maiorii Dimitrie Gheorghe Constantin Ene, Nicolae Ion, Șonțu Gheorghe, căpitanii Valter Mărăcineanu, Nicolae Lascar Bolovan, Romano Mihail și locotenentul Călinescu Dimitrie.

Ministrul roagă familiile acestor eroi să binevoiască a înainta în termenul cel mai scurt posibil pe adresa ministerului de război, direcția marinei, fotografiile lor spre a se face o reproducere în mare, care să fie așezate în salonul de recepție al vasului.

Cunoscutul astronom și vulgarizator al astronomiei, Camile Flamarion, va sosi în capitală în cursul lunii Septembrie, spre a luca în interesul progresului Asociațiunii literare și artistice Septembriale, care se va ține de la 20—22 la noi.

Dșoara Agata Birsescu a declarat într'un interviu, că la toamnă, dela 15 Octombrie până la Noembrie va da o serie de reprezentații în Capitală, la Teatrul național, dela 5—12 Noembrie distinsa tragediană va juca la Craiova, și dela 2—12 Noembrie va face un mic turneu prin țară.

»Acesta e un adio pe care mi l-au dat și dela limba românească a zis dșoara Birsescu pentru că la iarnă va începe să joace în limba engleză în America, unde, probabil, se va stabili pentru restul zilelor carierei sale.

Știrile primite din Macedonia spun că noua bandă de antați greci, formate pe teritoriul grecesc, au trecut fruntăria și terorizează populațiunea.

Aceste bande, dintre cari una compusă de mai bine de 60 de indivizi, sunt toate comandate de ofițeri din activitate.

Populațiunea românească este înspăimântată. Autoritățile turcești au fost imediat încunoștințate de ivirea acestor bande pentru a lua la timp măsurile necesare.

Meeting antigrecesc în Galați. Ca în ziarul »Inainte« din Galați că studenții macedoneni au convocat acolo pe Dumbrăvești în 20 August, un mare meeting antigrecesc.

Perge és Rozslay utóda

fabrică de mașini și de pluguri pentru economie în Oradea-Mare.

Recomandă fabricație proprie de pluguri din cea mai bună calitate. o o o

Pentru fie-care preț i-a răspundere.

Magazin mare de grape, ciururi, eramă, zdrobitoare de struguri și tăietoare de paie.

Apelul tinerimii universitare zice undeva: «Până acum noi, Românii, am îmbogățit și am îngăduit pe Greci în mănoasa și dulcea noastră țară; de aci înainte trebuie să ne deșteptăm din bunătatea noastră și să ne gândim serios la dușmanul care luptă pentru nimicirea noastră prin chiar forțele ce i-le dăm noi».

Da, și Galațul este orașul unde s'au răsfățat mai ales grecoteii.

Accidentului vaporului «România». Se telegrafiază din Constanța, că vaporul România a trecut printr'o grea încercare, în ultima sa călătorie de Marți, la întoarcerea sa din Constanținopole.

Pe când vaporul se afla la largul mării la jumătate drum de Constanța, de odată s'a deslănțuit o furtună îngrozitoare pe Marea Neagră. Furtuna era atât de puternică, în cât România s'a crezut într'un moment primejdii să dispară în valurile mării și comandatul vasului dădu ordin pasagerilor să nu mai părăsească cabinele lor.

De altfel, acest ordin a fost dat la timp, căci, nu mult după aceasta o trombă de apă — un val colosal — a spălat suprafața vaporului ducând în mare toate mărfurile și obiectele ce se aflau pe convertă.

O panică indescriptibilă a cuprins echipagiul și pasagerii.

Totuși grație înțelepteii conduceri și abilității comandantului, România a intrat intactă, Marți noaptea, în portul Constanța, cu câteva ore de întârziere, dar' fără a suferi avarii.

Știri dela Expoziție.

M. Sa Regele, va reveni în Capitală către sfârșitul lunei August, dinpreună cu M. S. Regina, spre a vizita din nou Expoziția Națională.

Suveranii vor asista în seara de 25 August la reprezentarea «Poveștii Neamului» în Arenele Romane.

Joi dimineața Românii din ținutul Blajului s'au dus la Metropolie, unde s'a oficiat un Te-Deum.

După Te-Deum, conduși de dl I. Atanasiu, delegatul ministerului s'au dus de au vizitat: biserica Domnița Bălașa, palatul justiției, palatul poștelor, Casa de depuneri Ateneul etc.

După amezăi au vizitat Expoziția, iar seara au asistat la luptele navale.

Vineri dimineața au plecat la Constanța, unde vor rămâne până Duminecă, spre a lua parte la serbările ce se dau cu ocazia inaugurării băilor dela «Mamaia», punerea pietrei fundamentale a catedralei și două școli primare.

UN ZIAR FRANCEZ DESPRE EXPOZIȚIE.

Ziarul francez «Libre Parole» din Paris, publică în fruntea numărului său dela 27 Iulie st. n., și sub semnătura dlui Eduard Drumont, directorul aceluia ziar, următorul articol elogios la adresa expoziției generale și a regatului român.

Regatul român își serbează existența sa de un pătrar de veac. Cu ocaziunea acestei aniversări, s'a deschis în Capitala regatului o expoziție care, prin extensiunea și caracteru. ei internațional, poate fi numită o expoziție universală.

Sunt 25 de ani de când România după luptele sale lungi și perseverante și după grabnica împământinire a instituțiilor de stat modern, a devenit regat independent. Și iată că deja ea aranjează azi o expoziție universală, pe care o deschide un rege de origine străină, dar care s'a contopit cu desăvârșire cu sentimentul poporului său; Expoziție prin care își arată trecutul istoric și prezentul economic, științific și artistic, oferind astfel prilejul de a se măsură cu gradul cultural al celorlalte națiuni...

Este o problemă foarte greu de rezolvat de a organiza o expoziție națională cu caracter universal. Până acum numai națiunile mari și conducătorii vieții economice și spirituale au putut face astfel de uriașe încercări. Ungaria cea cu 20 milioane de locuitori n'a cutezat să sărbătorească existența sa milenară printr'o expoziție universală.

Și iată, România, care e mult mai mică, a avut curajul să aranjeze la jubileul de 40 ani de domnie al înțeleptului rege Carol I și 25 de ani de regat, o expoziție universală sau internațională.

Ne place și admirăm acest curagiu! Acest act merită lauda întregii Europe, căci prin el s'a putut dovedi, că România are conștiința de sine a unei națiuni bătrâne, a unei națiuni pe fruntea căreia a strălucit și va străluci în veci șceptra dîului Traian. Aceea e conștiința de sine, care cu mulțumită reprivește la rezultatele muncii săvârșite în serviciul culturii progresiste.

La serbările naționale, cea-ce importă, nu e la câți ani ai trecutului se întoarce amintirea, ci este importantă ce are acel eveniment a cărui amintire se reînnoiește și întrucât reamintirea inspiră sufletul poporului.

În istoria României, proclamarea regatului a deschis, fără îndoială, o epocă nouă foarte însemnată. Întregul popor român socondând cu încredere și neșovăire pe marele lui căpitan, a înțeles și simte pe deplin importanța istorică a acestui eveniment. Regatul înseamnă recunoașterea internațională a independenței și a existenței naționale de sine stătătoare; ocuparea unui loc în rândurile națiunilor cu gravitate politică; drumul liber spre dezvoltarea forțelor naționale; valoarea între celelalte națiuni... Expozițiile sunt de mare folos și națiunilor mici, căci fac cunoscute avuțiile publice ale țării și dau ocazie de noi și solide relațiuni cu celelalte națiuni.

Salutăm dar Regatul român cu prilejul serbării sale de un pătrar de veac. Națiunea franceză, iubitoare de libertate, privește cu bucurie la libertatea ei economică. Cunoaștem marea misiune ce o are România în Balcani. Știm bine, că dezvoltarea de stat și socială a României, precum și întărirea ei militară, este o fericire, nu numai pentru națiunea română, dar ea este o prețioasă garanție a stărei normale și pacifice în Balcani, ce nu va întârzi.

TELEGRAME.

Răscoala din Cuba.

Londra, 24 August. Guvernul statelor-unite cu toate declarațiile de prin ziare privitoare la răscoala din Cuba, nu dă nici o însămnătate acesteia. Presidentul Roosevelt, dacă ar fi lipsă, n'ar lăsa nici un minut să nu intervină și să stăruie pe lângă restabilirea păcii. Roosevelt e convins, că presidentul Taïna e încă în putere să poată înăbuși anarhia. Numai în cazul, când aceasta nu va succeda se va amesteca în afacerile din lăuntru ale Cubei.

Havana, 24 Aug. Guvernul de aici s'a adresat către guvernul statelor unite, să-i trimită opt tunuri ca personagiul corespunzător pentru oprimarea rescoalei.

Viena. «Politische Correspondenz» află că, priveritor la manifestațiile anti-grecești din Bulgaria, Poarta a pregătit o notă pe care a înmănat-o

guvernului bulgar și în care făcând aluzie la protestul Patriarhatului ecumenic și relevând poziția sa de putere suzerană, își exprimă neplăcerea în contra acelor evenimente.

Poarta cere ca să fie luate măsuri în stare de a împiedica reînnoirea pe viitor a dezordinelor.

Guvernul bulgar s'a grăbit să răspundă, că el consideră nota turcă ca neavenită, de oare-ce Poarta n'are dreptul să se amestece în afacerile întere ale principatului.

Cât despre rest, răspunsul Bulgariei observă, că persecuțiile la cari sunt expuși Gregii în Bulgaria sunt numai urmarea cruzimilor făptuite în Macedonia în potriua Bulgarilor.

De aceea Poarta ar trebui, mai înainte de toate, să restabilească ordinea chiar acasă la ea.

Situația în Rusia.

— 24 August.

În Rusia domnește adevărată anarhie. Țara Cazacilor e în flacări. În toate părțile marelui imperiu rusesc izbucnește revoluția. Poliția își cere demisia. Zâlnic zeci de oamei cad jertfă revoluției, zâlnic viața omului este expusă primejdiei.

După telegramele sosite azi, se vestește, că în Kiev, în locul cel mai ipopulat al orașului, revoluționarii au împușcat ziua la amezăi pe baronul Colcov și pe doi polițiști. Atentatorii au scăpat.

În Riga poliția a pus mâna pe 40 de revoluționari, la cari au găsit acte de mare importanță.

Guvernorul din Odessa pentruca să împiedece jefuirile a pus strajă în oraș și peste zi. Din banca țărănimii de acolo lipsesc treizeci de mii de ruble.

La ordinațiunea guvernorului s'a început cercetare disciplinară contra tuturor oficianților dela bancă și s'a constatat, că mai mulți dintre ei fac parte din comitetul revoluționar, folosind astfel spre scopuri revoluționare sume mari din banca respectivă. În urma acestei constatări reprezentantul băncii și cinci oficianți au fost deținuți.

Din temnițele din Petersburg a fugit, fără să-i găsească urma, Melarkov, asasinul ministrului de interne.

Maria Feodorowna, mama țarevnei a declarat, ca în timpul cel mai apropiat va părăsi Rusia și va călători în Dania, unde va și rămânea.

La gara din Smiela un revoluționar în armat cu cinci revolve a atacat pe șeful de gară și din casă a furat 17.000 ruble. Șeful și un amplotiat au fost răniți.

Vizita bănațenilor la Constanța.

Despre primirea excursioniștilor bănațeni, aflăm în «Tribuna Dobrogei» următoarele amănunte:

La gară au fost întâmpinați de dnul Ioan Bănescu, primarul orașului, consiliul comunal, colonia Macedo-română cu steagul societății «Ajutorul», corpul didactic primar și urban și un public de peste 5 mii de persoane.

Dl primar într'o entuziastă cuvântare urează bună venire scumpilor oaspeți în cetatea lui «Ovidiu».

Răspunde călduros dl dr. Putici Traian, protopop și președintele comitetului, care spune că Românii din Ardeal sunt însuflețiți de operele fraților din regat, și că vor lucra pururea ro-

●◀● SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ●▶●

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă despre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela **Schöiner Samu, juvaergiu în Szeged.** Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr. un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus.

mânește spre a fi la înălțimea cinstei ce li-se face.

Dupăce vorbește și reprezentantul ministerului instrucțiunii publice, în numele Aromânilor ia cuvântul dl P. Vulcan, care a electrizat mulțimea prin următoarele cuvinte.

Frați Români!

»Cu dragoste românească, ați făcut să se scoboare la mare munții, cari ne-au legănat visele copilării, și ați hotărât să sufla la noi un vânt răcoritor și dătător de viață din preajma Sarmisegetuzei, Albei-Iulii și Turdei.

»Și noi fiii Macedoniei coborând până la Mare Pindul și făcând să bată vânt de îmbărbătare dela eroicii noștri frați, ne unim glasurile cu ale fraților din regat și vă zicem: »bine ați venit în casa și cuprinsul vostru«, căci tot ce vedeți pe aici până unde marea se îmbie în dragoste eternă cu pământul, este loc românesc, moșia noastră, scumpă moștenire rămasă nouă dela Voievodul Mircea cel Bătrân și alipită la sânul țării mume prin vitejia oștilor române conduse la izbândă de marele lor căpitan, M. S. regele Carol I.

»Intâlnirea noastră aci să fie un semn prevestitor pentru acei-ce vor să ne dizolve, că neamul românesc e mare, puternic și de noblețe veche, a cărui misiune este să reprezinte pe creator pe pământ după-cum bine a spus-o bardul nostru național dela Mircești.

»Și să ia bine seamă vrăjmașii noștri, că în noi toți trăește unul și tot în noi trăește:

- Infricoșatul viilor
- Al vremurilor răsunătoare.

«Ori-ce bucurie, ori-ce durere ni comună, e simțită d'opotrivă de noi.»

Și de aceea:

- Să nu dea D-zeu cel sfânt
- Să vrem noi sânge, nu gând sfânt
- Atunci când n'om mai putea răbdă
- Când sila ne va răscula
- Hristoși să fie n'or scapă nici în momânt.

La statuia lui «Ovidiu» a vorbit dl I. Costacea, revizor școlar în numele corpului didactic.

După aceea cortegiul având în frunte muzica reg. 34, a străbătut bulevardul, și la Catedrală s'a oprit unde s'au cântat mai multe cântece bisericesti de corul fraților și de corul nostru.

De aci s'au îndreptat la restaurantul Costache unde au luat masa.

La ora 4 s'a făcut excursiune la Mamaia, la ora 9 banchet, iar la ora 10 au plecat la Constantinopol.

O mare animație a domnit în tot orașul.

Zaharie Bârsan în Abrud.

În fine a venit și în Abrud propovăduitorul dragostii și a speranții în Thalia română.

O reprezentațiune teatrală jucată de artiști români de profesiune este o plăcere rară între împrejurările, în cari trăim. Din îndemn viu și sincer ar trebui deci să le sprijinească fiește-care.

Câte nu-ți frământă mintea la o astfel de ocaziune. Simți cum gândurile și simțămintele ți să ridice la înălțimi neajunse încă; toată ființa ți să răscolește. Ce eri abia era un gând palid, simți cum crește, să face credință, convingere... simțăminte mari încolțesc... În chipul acesta apostolii călători ai teatrului românesc duc cu sine și seamă în inimile, celor ce-i ascultă credința și nădejdea într'un viitor mai bun.

Poate numai muzica mai are o influință atât de puternică și adâncă ca teatrul. Ar trebui să ținem mai mult cont de lucrul acesta; ar trebui să cercăm toate mijloacele pentru a promova mijlocul acesta nemăsurat de puternic pentru disciplinarea și creșterea poporului nostru.

Câtă energie câtă bărbăție nu s'ar putea turna prin mijlocirea teatrului în sufletul nostru, pe care o bună dosă de deprimare, ca o urmare firească asuprații îndelungate îl ține încă încătușat.

Că repertoriul ar avea o deosebită importanță, și că toate ar trebui puse la cale după un plan bine chibzuit, e evident.

Cu căldură și cu inimă ar trebui deci primiți

Conștiința națională!

(Urmare.)

Astfel putem fi însuflețiți până la desperare de soartea și viitorul tragic al acestui fragment de popor roman nenorocit, rupt dela mama sa Moldova. Și această situațiune amară nenorocită a adus cu sine străinismul, cosmopolitismul, cultura străină, și cu ele lipsa de conștiință națională. Această decadentă vine de acolo pentru că conștiința națională a devenit la ei, din cauza prea marelui culturii străine, numai o noțiune de bagatel, ba chiar și de despreț, numai cu foarte mici excepțiuni, dar pentru aceea foarte rău tratate.

Ca ilustrațiune și totodată ca dovadă cât plătește inteligența noastră română din Bucovina, înfățișez aci un fapt foarte caracteristic, unul din sute și mii de care e plină, prea plină nenorocita Bucovină.

Era în vara anului trecut 1905. Cu ocaziunea voiajului meu ce-l făcusem prin Bucovina, m'am fost oprit ceva și în Suceava și aici intrasem într'o zi în restaurantul *Rosbroj*. Era Miercuri și zi de târg, și aci era birtul sau mai bine zis locul de convenire aproape pentru toată inteligența din loc și din împrejurime. Aci se comandase camarierului, să discuteze chestiuni locale, sociale, familiare, se vorbea despre afacerea fiecărui etc.,... dar toate, toate se făceau absolut numai în limba germană. Nu auziai pe nicăiri absolut nici o vorbă românească, deși mă aflam în Suceava, deși mă aflam în mijlocul inteligenței române.

Par'că te-ai fi aflat în Germania undeva în Brandenburg sau Saxonia și nu în Bucovina în Suceava în așa numitul centru al românismului din Bucovina, centru aruncat la frontiera țării.

La un timp sosiră în restaurant iar alți patru Români pe cari îi cunoșteam foarte bine deja din Cernăuți, erau amplexați mai înalți dela tribunalul din loc. Ei se puseră izolați de toți ceilalți la o altă masă. În preajma lor la o altă masă, dară tot aproape de mine doi Jidani, și vorbeau între olaltă în jargonul lor jidovesc. Deodată zise un Jidan cătră altul în jargonul lor. »Auzi Burech, știi tu ceva nou? Ce? întrebă celalalt! »Românii din Suceava nu știu a vorbi mai mult românește«, răspunde acesta. »Iată stăm aci mai bine de o oră numai între Români, și eu n'am auzit încă nici un cuvânt vorbit românește.« »Dar apoi Suceava e doar Sionul Românilor din Bucovina, așa se laudă Români« îi zice celalalt. »O fi fost poate cândva și aceasta, dar astăzi nu e mai mult. Astăzi toată inteligența română e

deja germană, azi precum vezi nu mai există inteligența română prin Bucovina«.

Amare dar adevărate sunt cuvintele ce au bit cei doi Jidani. »Nu mai există inteligență mână prin Bucovina.« Adevărat e, căci de ar ex ar vorbi românește, căci acei Români ce nu vorbesc românește nu sunt Români, în zadar e toată ficțiunea.

Foarte departe au ajuns astăzi conștiința națională la inteligența română din Bucovina, dacă acuma și Jidanii îi i-au în răs și batjocură slăbiciunea cea atât de mare pentru germanism a inteligenței noastre. Și de aceste exemple faimoase avem noi în Bucovina sute de mii. Numai acest caz ne arată deja destul. Ne arată în ce stare se află simțământul național, cât de mult au decăzut inteligența română din Bucovina. Acum mă întreb: Cum dar se aștepti dela aceasta inteligență română *fapte și acțiuni mari naționale* — cât despre sacrificiu și martirism nici vorba nu — când lucrul național cel mai simplu, cel mai ușor și mai natural, »de a vorbi românește!!« nu sunt în stare să o facă.

De tot tristă trebuie se fie acea conștiință națională »la acel individ, la acea inteligență, care n'are nici o pricepere, nici un interes pentru aceea ce e odorul cel mai scump, al unui popor, pentru aceea ce constituie un popor, o națiune, dacă n'are el nici o tragere de inimă pentru »limba sa strămoșească«.

Suntem prea tâmpiți de străinismul cotropitor, prea ne-au însuflețit apucăturile străine, prea ne-au luat tot după »cai verzi pe pereți«, prea ne-au tot ornat cu emblema străină numită »cosmopolitism« adusă la noi în țară de un curent nenorocit, și fatal, care să silește să ne civilizeze în sensul străinului, adică ca noi să ne lăpădăm de individualitatea noastră proprie, spre a deveni aceea ce este el, adică străin. Suntem în scurtă prea culți, prea civilizați și aceasta e toată cauza decadentei noastre.

Suntem amenințați de contopiri nedemne, rușinoase, suntem în o luptă directă și năprasnică cu un popor ce trăiește împreună cu noi, care e armat bine cu spriginul, cu favorul guvernului austriac, cu un popor, care e afară de acea sprigină de vre-o 3 milioane de frați, ce locuiesc în vecinătate în Galiția, cu un popor, ce are urechi plecate la Viena pentru toate dorințele lor, ce privește în special ajungerea deosebitelor dorinți nedrepte față de noi Români, antochii Enei, zic prea plecate pentru ori ce doriri lor fie acea dorință ori cât de deastrosă: reselor noastre, și aceasta numai din simplă că Viena e mare amică a Românilor, dreptumită și recunoștiință pentru că Românul s'a jertfit totdeauna pentru Viena și curtea din Viena.

în tot locul acești preoți călători ai teatrului românesc și indeosebi ar trebui să se caute, ca pături cât mai largi să poată străbate între păreții, în cari răsună cuvântul lor propovăduitor de cultură românească.

În Abrud au fost primiți cu toată aceea dragoste ce trebuie să o deștepte în inimile Muntenilor o astfel de mișcare românească. Cu mic cu mare au alergat din Abrud cât și din jur și o sală aproape ticsită aștepta cu nerăbdare debutul artiștilor români.

S'au jucat 3 piese: *Marinarul* de T. Theuriet, *Greva Ferarilor* de F. Coppé și *Furtuna casnică* de P. Ferieu, program dictat și de faptul, că sunt numai 2 debutanți.

Cea dintâi ne arată o icoană simplă din viața marinarilor, de o psihologie, cu atât mai adâncă, cu cât acțiunea e mai clară, mai limpede.

Jocul dlui Bârsan în piesa aceasta a fost o prestațiune artistică în sensul cel mai strict al cuvântului. O concepțiune înaltă, o pătrundere amănunțită până în cele mai intime taine ale sufletelor persoanelor, mijloace tehnice ca un organ admirabil, o apariție teatrală, toate acestea s'au împreunat pentru a ne închea un joc într'adevăr artistic.

Așa a fost soțul Teresei un bărbat în vârstă, bun de inimă; fisicește deja slăbit, nici pasiunile nu-i mai au puterea viforului, cel mult a unui vânt de toamnă.

Din contră în chipul tinereții neînfrânte apare Jean Mau cel crezut mort. Cu puterea torentului de munte să deslănțue pasiunea lui atâta timp ținută în frâu.

Destăinuirile Teresei îl frâng însă ca și fulgerul un tinăr brad, durerea nemăsurată i-se desface într'un dureros plâns... și a plâns artistul atât de adevărat încât am plâns și noi cu el.

Rolul greu al Teresei în care s'gduiește mai mari suferințe, durerile cele mai mari se frământă fără curmire, Pa predat... pricepere, — o frumoasă apariție ușoară și vean. Debutul d-rei ne îndreptățește la cele mai frumoase speranțe.

Cu aceeași pătrundere artistică ne-a predat dl Bârsan greva Ferarilor, un monolog pe cât de artistic psihologic pe atât de interesant pentru fondul lui atât de actual.

Un succes deplin a secerat dșoara Brașovean în scurta dar foarte spirituala comedie *Furtuna casnică*. Viitorul va dovedi ori de au drept cei ce susțin, că aceasta i-ar fi terenul mai prielnic.

Nu puteam admira îndestul nici jocul dlui Bârsan, care în piesa din urmă a dovedit, că stăpânește pe deplin și eleganța, gingașia, spiritul scânteător al comediei.

Numai bucura ne putem de faptul acesta, căci talentul concentrat al dlui Bârsan îl așteaptă încă o mare și frumoasă chemare, dezvoltarea teatrului nostru.

Aplauzele cele mai sincere au respălit și frumoasa declamațiune a domnișoarei Brașovean, prea frumoasa poezie »La icoană« de Vlăduța.

Un dans vesel a urmat după această frumoasă reprezentațiune, căci așa să vede la noi încă nu pot trăi despărțite cele două muse. Dar numai cu răvnă înainte, veni-va și timpul acela.

o luptă cu un popor, a cărui armă e perfidia, aroganța nemai pomenită, și atacă contra tot ce e românesc pe păstru, deși tot noi l-am adăpostit și l-am sânuț nostru, deși tot noi i-am dat pământ, i-am dat o patrie, și acum am rămas noi fără de patrie. Va urma.)

NOUTĂȚI.

ARAD, 25 August 1906.

— **Pamflet contra regelui Francisc Iosif.** Ziarul »Vossische Zeitung« confirmă știrea senzațională, că renumitul scriitor francez, Barrie André, a scris în Berlin o broșură contra regelui Francisc Iosif la comanda guvernului sârbesc.

— **Înveselitoare deslușire.** Telefonice suntem autorizați din partea protopretelui Nicolae Mladin din Aletea să publicăm că cele colportate ieri prin foile maghiare din loc nu corăspund adevărului.

— **La Târgoviște!** Cetim în »Neamul Românesc«: La Târgoviște trei protopopi din Baslugit în biserica mănăstirii Dealu, lângă icunurat de flori, al lui Mihaiu-Vodă

men. Inregistrăm cu plăcere, că dl Ignaue vișoiu, teolog absolut și dșoara Gabriela Tjeran din Totvărădia s'au fidanțat la 6/19 August 1906.

Felicitările noastre!

— **Alegeri de învățător.** În Cinteiu a fost ales învățător Ioan Popovici.

— În Șimand Ioan Tocăniță.

Le dorim răvnă la munca grea, ce-i așteaptă.

— **Măceluri.** Un ziar din Belgrad, »La Otacbinu« sub titlul »decapitarea opoziției«, scrie următoarele:

»In decurs de cinci șese zile în orașul Belgrad se așteaptă mari vărsări de sânge. Planul guvernului e, să concentreze în capitală o sută bandiți și cu aceia să facă baie de sânge. Pentru a fi și ozantă, va ordonă și jandarmi, dar acestia cum se întâmplă și în Rusia — nu vor vărsările de sânge, la din contră, unde va fi și va sprigini pe asasini.

Goana aceasta va porni contra opoziției, ce-i neplăcută guvernului.

A rămas tot copilul mare, cu ochi blânzi, vișători, îl priveam cu oareș-care șifală, ca pe un profet ce umblă printre noi muritorii să ne tălmăcească adevăruri eterne.

Și am povestit multe de toate ca la o reședință din inimă când ne-a povestit pe drumul dinspre Brad cătră Abrud cu un om și l'a întrebat de-și mai aduce aminte de Iancu. »Cum să nu, doar i-au făcut pomană cu un butoiu de vin și altul de vinars când a murit«, răspunse omul. Era adecă un fiu de al neamului oacheș, ș'apoi chiar Iancu să fi fost să vede că peste pomană totuș nu trece nimica.

Spunea cu cât drag așteptase să vină în Munți, că i-a găsit de frumoși, de românești, și că l'a surprins cu deosebire frumșețea și gingășia femeilor.

Ne-am despărțit în speranța revederii.

L'așteptăm cu dor pentru-că lam îndrăgit în scurtul timp, cât a stat între noi. D.

— **Studenti unguri în București.** Citim în ziarele ungurești: Secția ungurească »Corda Fratres« reprezentată prin dr. Zsenbery István, președinte, dr. Hindy Zoltán, prim-secretar, dr. Ajtaj József și Zsitvay Tibor, s'au dus la București. Ei au cercetat palatul Universității și Fundațiunea Universității Carol I. Din București ei pleacă deadreptul la Marseilles la congresul internațional. Acolo se vor întâlni cu Rasvanescu șeful tinerimii române, care de prezent e în Constantinopol cu excursioniștii Românilor bănațeni.

— **Americanisme.** Este vorba de o întrecere, în ceea ce privește acordul planului. Un ziar ne vestește, că la Rutland (Statele-Unite) se află un bătrân acordor în vârstă de 76 de ani, dl Edwis N. Merriam, care se bucură de o excelentă sănătate și care a acordat până acum 3526 de pianе! Are pretenția că va putea ajunge până la al 4000. Și nenorocitul nu e încă surd!

— **Două reprezentații teatrale în comit. Treiscaune.** Din Poiana-Sărată (com. Treiscaune) ni să scriu următoarele:

Netăgăduit că dintre puținele sate românești din comitatul nostru, împrăștiate pela poalele munților, satul nostru are viața românească cea mai intensivă și mai curată. Faptul, că el este așezat în cea mai mare apropiere de granița României, contribuie foarte mult la aceasta. De câți-va ani reprezentațiile teatrale la noi devin tot mai dese. În anul trecut și cel curent s'au dat patru reprezentații în comuna noastră. Mai mulți studenți originari din comuna noastră, în frățescă înțelegere cu colegii lor din învecinatul sat Hârja din România (județul Bacău), au organizat și în vara aceasta o reprezentație teatrală. Părintele Ioan Olteanu a avut originala ideie de a îndemna pe diletanți să construiască scena supt cerul liber pentru a face reprezentația accesibilă tuturor doritorilor. Prin dese reprezentări teatrale, poporul nostru a prins o deosebită plăcere pentru aceste spectacole înălțătoare de minte și inimă, încât localul școlii românești, atât de spațios, în timpul din urmă nu mai încăpea pe privitori. În felul acesta am ajuns într'un chip firesc la obiceiul antic al teatrului gratis pentru popor.

Deși timpul nu a fost destul de priitor, totuși reprezentația a fost privită de un public numeros. Ea a fost deschisă prin corul condus cu destulă îndemănare de dl Ioan Ioan normalist (Hârja).

Corul s'a alcătuit din dnii: G. Ioan (drept, București), G. Birț (medicină, Iași), P. Nistor (medicină, Budapesta), M. Ciocan abs. de școală normală, I. Minișca elev al academiei militare din Wiener-Neustadt, G. Stăucicu și G. Birț, liceani (Brașov) și G. Olteanu.

Bucățile »Lumea mea«, »Dor de sat« și mai cu seamă »Păc, păc, păc«, au fost cântate bine și cu multă precizie și au stors aplauzele publicului. Dșoara. Mărioara Birț, elevă azilului Elena Doamna din București a cântat cu voce-i atât de răsunătoare și totuși dulce și cu acel accent de deosebită duioșie și dragălașie care este al ei »Răsunetul Ardealului« de Vidu.

Foarte hazliu a fost dl G. Birț cu »Herșcu Boccegiul« (V. Alexandri). »Florin și Florica« a fost punctul de forță al serei. În repertoriul nostru de atât de sarac, piesele lui Alexandri păstrează încă tot locul de frunte. Dșoara Mărioara Birț, Florica a jucat cu o îndemănare, siguranță și un uimitor simț natural. De asemenea au contribuit la succes și dnii G. Ioan (Floriu) și G. Birț (Colivescu) prin jocul lor potrivit și natural. Părintele Ioan Olteanu a mulțamit la sfârșit publicului pentru interesul manifestat.

Aceiași reprezentație, cu aproape același program s'a dat, o săptămână mai târziu și în satul învecinat Brețcu. Aici poporul nostru nu a avut încă parte de atâtea reprezentații nici nu a arătat destul interes pentru ea. Intre public am remarcat și mai mulți oaspeți din societatea ungurească din loc. Dl protopop Const. Dimian a rostit la începutul și sfârșitul reprezentației câte o cuvântare cătră popor, arătându-le în termeni

populari și lămurii rostul și folosul reprezentației și mulțamind diletanților cari nu au pregetat să ofere și brețeanilor plăcerea gustată de poenari. Reprezentația dată în clădirea cea nouă și atât de luminoasă, încăpătoare și igienică a școlii românești (un merit al dlui protopop Dimian) a răușit încă și mai bine ca în Poiana-Sărată.

Programul a fost îmbogățit prin recitațiile dlui Constantin Coltofeanu elev al școlii comerciale din Brașov. Dânsul a recitat întâi »Hogea Murad Pașa« de Alexandri, apoi, după aplauzele prelungește ale publicului. »Dormi în pace« (Vlănuța) și mai târziu »Carol IX« (Coșbuc). Corul a fost condus de data asta de dl Dumitru Coltofeanu student în drept (Budapesta). După reprezentație, dansul, deși cu puține domnișoare, a fost animat și a ținut până dimineața. Profitul material al petrecerii a fost de vre-o 60 de coroane și credem, că epitropia bisericii, în folosul căreia a fost dată reprezentația, va raporta despre el pe cale publică.

— **Cine nu se spală nici odată.** În Europa cultă se găsește și un atare om. În Italia, în orașul Gelsimino, aproape de Firenze trăește un farmacist bătrân cu numele Federico Cerbini, care nu se spală nici odată. Nu de mult Cerbini scrisese o epistolă ziarului Nasiona, în care combate cu asprime spălarea feței. Despre sine mărturisește următoarele: »Eu sunt vesel, curat la față, durerile de cap le cunosc numai din auzite, apetit am foarte bun, și nu mă spal nici odată. Acel ștergar, ce cu cinci ani mai înainte l-au adus în chilia mea, nici până azi nu l-am folosit. Încât pot să lunec înapoi cu gândul, nu știu să fi luat nici odată baie. Când mă cuget că mulți își arangează cu mult gust câte o chilie pentru toaletă mă cuprinde fiori. Atâtea mărunțușuri câte vezi acolo — grozav! Câte lucruri de prisos! Eu am avut bun apetit și dorm bine tot deauna. Pot s'o mărturisescă despre sine aceasta și tot așa și aceia cari trăesc la scâlzile vîndecătoare?

»Dorm încălțat și atât vara cât și iarna port tot aceleași vestminte«.

— **Basarabia la Galați.** Deoarece ziarul »Basarabia« e oprit să apară la Chișeneu, redactorul ei, dl Gavrilița după informațiile ziarului »Înainte« — va plecă la Galați și acolo va face încercări să scoată ziarul.

— **Bocitoarele.** Instituția femeilor bocitoare în Algir încă e la modă. Acestea pentru bani, sau pentru cadouri, merg și-l petrec pe cel mort bocindu-l până la mormânt, și deși poate că nici nu l-au cunoscut, totuși varsă lacrimi fierbinți pentru ei. Nu de mult, s'a întâmplat acest caz comic după cum scrie o foaie franceză:

Cine-vă a mers la o atare bocitoare, să facă târguială cu ea, ca să ia parte la înmormântarea unei rudenii de a lui.

— Nu se poate răspunse femeea.

— De ce? — Întrebă rugător străinul.

— Azi nu pot să plâng, căci azi noapte a murit bunul meu soț.

— **Și cea mai frumoasă floare se vestește** dacă nu grijești de ea. Și frumșețea feței se vestește, dacă nu te îngrijești de ea cu multă băgare de samă. O față frumoasă, tină și curată poți avea pururea, numaidacă folosești Crema de lacrimioară a lui Vasváry.

— Atragem atențiunea On. public asupra (inseratului de pe pagina ultimă a lui Erdős S. fost Eibenschütz conducătorul de mai mulți ani a firmei Buchsbaum).

Atragem atențiunea onoratului public cetitor asupra inseratului fabricantului de sticle, Singer Armin și a lui Braun János din Szeghedin, publicată în numărul nostru de azi.

— **Oroloage ieftine și juvaerice** pe lângă prețurile cele mai avantajoase se pot căpăta la Deutsch Izidorné, palatul contelui Nádasdy, strada Forray.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevarate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoli. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricam din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corăspunzătoare tuturor cerintelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit desore noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOȚUL HÓDMEZŐ-VASARHELY.

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minorității).

— Atragem atențiunea on. public asupra anunțului *Singer* care-l publicăm în altă parte a ziarului.

— Atragem atențiunea on. cetitori asupra nuntului Linoleum (Blum).

— **Femeile engleze**, nici odată nu folosește la față decât «Lapte de castravete» ce se găsește în adevărata calitate engleză în farmacia Balassa K., în Budapest—Erzsébetfalva. E de efect sigur și e nesticăcios, ce deja după folosire de 2—3 ori înlătură ori-ce pete de pe față și aceleia îi dă tinerețea și finețea.

Să grijim ca pe fiecare sticlă numele «Ballassa» să se găsească. Sticla cu 2 coroane, săpunul englez de castravet 1 cor., pudră de castravet 1'20. Se află în toate farmaciile. Prin poștă se capătă din farmacia lui Ballassa Kornel, Budapest—Erzsébetfalva.

Se capătă în Arad la farmacia Földes Kelemen și la drogueria lui Vojtek și Weisz.

— **In Arad**, strada Forray-u. 2/b, vis-à-vis de drougheria Nádas, orolojerul și juvrajul

Zinner Vilmos desface prăvălie de oroloage și juvaericale, ba chiar vinde prăvălia.

Concert, petreceri.

Oravița, 11/XIII 1906

Concertul din Oravița.

105 studenți din Oravița și jur, în 11 l. c. au arangiat cu concursul alor 8 coruri din comunele din jurul Oraviței; un »mare concert« în grădina de tir din Oravița.

Ceva neîndatînat a vedea 300 coriști adunați să concerteze la un loc. Concertul a avut următorul program:

1. B. Anastasescu: »Cu noi este Dumnezeu« și »Răsunetul văilor,« executate de corul din Ciclova montană sub conducerea dlui V. Jianu, înv. care s'a achitat în cel mai frumos mod de sarcina sa. Solistul Mihai Jumanca a debutat ca un erou, culegând lungi și binemeritate aplauze.

2. C. Porumbescu: »Altarul mănăstirei Putna,« executat de reuniunea de cântări »Concordia« sub dir. dlui înv. I. Bogdan din Oravița-Română; atât ca text, cât și ca execuție a fost bine aleasă și succasă.

3. I. Vidu: »Răsunet dela Crișana,« executat de corul bărb. din Măidan sub conducerea înv. P. Miclea; acest cor încă tinăr a satisfăcut publicul cu prestațiunile sale pe deplin.

4. I. Vidu: »Moartea lui Mihai Viteazul,« cor bărb., cântată de corul gr.-or. din Oravița-Română sub conducerea înv. C. Lazar. Această execuție a fost punctul culminațiunei al acestui concert, voci puternice și egale, soliști excelenți între cari s'a distins dl George Pepelca.

5. T. Popovici: »Imnul Unirei,« cântat de corul din Racașdia, sub conducerea înv. E. Novacovici, foarte bine succasă.

6. A. Popovici: »Impărate ceresc« și »Negruța,« executate de corul din Broșteni, sub conducerea înv. V. Popovici, cu deosebire ultima a satisfăcut pe deplin publicul, care a resplătit cu aplauze îndelungate.

7. »Dorul Ardeleanului« de A. Popovici, cântată de corul din Ticvaniul-mic, sub conducerea înv. T. Stanca; în execuție însuși compozitorul piezei a debutat ca solist cu vocea-i minunată. Dl A. Popovici, atât ca compozitor cât și ca executor e o capacitate de admirat!

8. I. Birou: a) »Hora coriștilor,« b) »Alarma și c) »Lugojana,« cântate de corul din Ticvaniul-mare »Armonia,« dirijat de înv. I. Birou, corul a debutat escelent, putem zice că a încoronat opera acestui concert. Se observează numai că dl Birou a concertat mai mult a reclam producându-se numai cu compozițiile DSale.

Era foarte de dorit dacă ne arată DSa și interpretarea altor autori. Altcum laudă merită atât corurile cât și conducătorii, precum și aranjerii, cari s'au purtat față de public cu multă proveniență.

Succesul moral al acestui concert e netăgăduit; iar cel material aproape necrezut, s'au încasat adevă 929 coroane, din cari 700 s'au depus la »Oravițana« din venitul acesta se va pune bază

la înființarea de biblioteci populare în comunele cooperatoare la concertul Oravițenilor.

»Dunăreanul«.

Z. Bârsan în Oravița. Ni-se scrie: Artistul nostru dl *Zaharie Bârsan*, va da Duminică reprezentație teatrală în Oravița. Publicul din Oravița, atât de iubitor de artă nu ne îndoim va îmbrățișa cu căldură pe distinsul artist.

Din Oravița dl Bârsan, va pleca cu mica sa trupă de-a dreptul la Lipova, la adunarea fondului de teatru, unde Marți seara va da o mare reprezentație.

— Reuniunea rom. de cântări din Sebeșul-Săsesc invită la concertul care se va da Marți în 15/28 August (Sf. Maria) seara în Pavilionul de vară dela hotel »Central« în Sebeșul-Săsesc. Comitetul reuniunei.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

»Pâpasuri vânătoarești« de Ioan Bîrseanu. Un mic și draguț volum de schite ușoare și alte povestiri.

Se descriu cu multă măiestrie întâmplări din viața vânătorilor.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 24 August.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7.13 — 7.14
Secară pe Octomvrie	6.10 — 6.11
Orz pe Octomvrie	6.47 — 6.48
Cucuruz pe Iulie	6.63 — 6.64
Cucuruz pe 1907	5.14 — 5.15
Grâu pe Aprilie 1907	7.43 — 7.44

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7.14 — 7.15
Grâu pe Aprilie 1907	7.44 — 7.45
Secară pe Octomvrie	6.08 — 6.09
Ovăs pe Octomvrie	6.46 — 6.47
Cucuruz pe Iulie	6.64 — 6.65
Cucuruz pe 1907	5.15 — 5.16

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. 112—113 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 kgr. 122—123 fil.; mijlocii părechea 250—260 kgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

A V I S.

In cancelaria subscriului se primește — pe lângă toată întreținerea și salariu de 20 până 25 cor. lunar — un scriitor, care e vărsat în afacerile notariale.

Postul se poate ocupa la moment.

Ludoșul-mare, la 22 August 1906.

u. p. *Kis-Apold* (Szeben-megy)

Ioan Cosma,
notar comunal.

ANUNȚ.

Subscriul am lipsă de un candidat de avocat; deci cine voește să fie aplicat în cancelaria mea, să binevoiască a-mi scrie. Cei cu praxă deja sunt preferiți. Nagy-Szt. Miklós 1/14 Aug. 1906.

dr. Nestor Opresan,
adv.

O familie creștină inteligentă fără băieți, cari vorbesc perfect limba română, ar lua 3—4 studenți în cortel, cu întreaga prevedere. Locuște în *Arad Luiza utca Nr. 1.*

Stabiliment de hydrotheraphie:

Wällischhof

stațiunea de tren și poștă Brunn-Maria-Enzersdorp, 30 min. departe de Viena.

Aranjament modern

(pe lângă hydrotheraphie complectă, băi de soare, de aer, de acid carbonic și electric, massage, electrizare, gimnastică suedă, dietetică individualizată etc.)

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Mai 2 zile !

CIRCUS-LIPÓT

în Arad, Béla-tér.

Azi Sâmbătă în 25 Aug. la 8 oare seara
Produțiune festivă de dame.

Duminică în 26 August d. a.
Produțiune mare populară,
cu program variat și bogat ca seara,
cu preț redus:

Pentru bărbați:		Pentru copii:	
Loja	1 C. 50 fil.	Loja	1 C. — fil.
Scaune	1 » — »	Scaune	80 »
locul I.	80 »	locul I.	60 »
» II.	60 »	» II.	40 »
» III.	40 »	» III.	24 »
Galeria	20 fil.	Galeria	12 fil.

Sara la 8 oare cu prețurile obicinuite.

Ultima produțiune mare.

Seară festivă în onoarea directorului **K. Lipót** cu programa cea mai bună de când participăm în Arad, care programă va conține 30 de numere.

Prețuri de intrare: Loja 3 cor. Scaune 2 cor. Loc I: 1 cor. 50 fil. Loc II: 1 cor. 20 fil. Loc III: 80 fil. Galerie 40 fil. Ostașii dela sergent în jos, precum și copiii sub 10 ani peste săptămână pe jumătate, Duminica și în sărbători seara plătesc prețul întreg. Duminica după amiază și cei mari și copiii plătesc din prețurile regulate jumătate — Biletele sunt valabile numai pentru produțiunea, pentru care s'au scos.

Mai pe larg pe placate de păreți.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1905.
5 August

97868375
2779893
29957406
24775019
11999666
15153610
2930477
5700774
579391
214696
85697305
—
—
55854654
333511266
1800000
18878642
9015596
30461890
1660783
390182
85697305
—
6385868
333511266

ACTIV

69707375	Reserva metalică Aur	73193279
28161000	" Trate Aur	29890000
	Argint și diverse monete	
	Portofoliu Român și Străin	
*)	Impr. contra ef. publice	6967000
	" " " " în cont curent	21640012
	Fonduri publice	
	Efectele fondului de rezervă	
	" " amortisirea imob. și material	
	Imobili	
	Mobilier și Mașini de Imprimerie	
	Cheltueli de Administrațiune	
	Deposite libere	
	" " & provizoriu	
	Conturi curente	
	Conturi de valori	

PASIV

	Capital	
	Fond de rezervă	
	Fondul amortisării imobilelor și material	
	Bilete de Bancă în circulațiune	
	Profituri și pierderi	
	Dobânzi și beneficii diverse	
	Deposite de retras	
	" " & provizoriu	
	Compturi curinți	

Scomptul 5%

*) Dobânda 5%

1906.

29 Iulie 5 August

102251086	103083279
1375807	1083611
59305417	67760573
29244950	28607012
11999924	11999924
14801390	14801390
2908324	2908324
5767646	5767681
603578	603579
249192	267752
85908825	86187175
10113000	10087000
11561300	8155188
25246433	23697337
361336872	365009825
12000000	12000000
21373142	21373442
3222588	3222588
226816620	230146380
1646498	1646498
255899	346742
85908825	86187175
10113000	10087000
361336872	365009825

S'a fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați, juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții -- și mai ieftine prețuri la --

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

Arad, Edificiul teatrului.

Filiala în Piața libertății No. 1.

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână

MARFĂ NOAUĂ!

Telefon No. 534.

La administrația „Tribunei” să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma” de Russu Șirianu	Cor. 2.—	plus 10 fl. porto
„Povestiri și schițe” de S. Secula	1.—	5 ”
„Nuvele” de Emil Zola	Cor. 0.40	5 ”
„Școlarul declamator”	0.50	5 ”
„Stropi de roaună”	1.—	10 ”
„Aur” Const. Hodoș	1.50	10 ”
„Telegrama” farză în 3 acte	0.30	3 ”
„Amicul Poporului” T. Vuculescu	1.—	10 ”

Mare magazin de specialități din Paris.

Aduc la cunoștința On. public, că

am deschis mare deposit

de instrumente medicale, legători, pentru vătămări, fâșii de legat pânțele, suspensorii, precum și articli opticii, ca: ocheanuri pentru teatru și tabere militare și tot felul de ochielari

în ARAD, piața Andrássy Nr. 22.

Se roagă pentru binevoitorul sprijin cu stimă:

Deutsch Mihály.

Mare magazin de specialități din Paris.

Schiller József

Melior de articole aurite, oglinzi și rame pentru icoane Szeged, Petőfi Sándor sùgár-út 11/a.

Lucruri de tot felul: Rame pentru icoane și oglinzi din lemn, făcută după plan, în modul cel mai artistic.

Auritori ce se poate spăla pe icoane vechi și noi și rame de oglinzi. Infrumșetări de sculpture, de palate, hoteluri și cafenele.

Aranjament pentru biserici, pre-cum

infrumșetări de altare, anvoane, baltisterie, steaguri, feșnice, catafalce, cupole, felinare, cruci și icoane.

ROSTÉLY GYÖRGY urma-sul lui ZISKA J.

mare fabrică de măsuri metrice de greutate în BUDAPESTA, VI., Eötvös-utca 51.

(In fața cu gara de Nord. Comunicație cu trenul electric din toate părțile.)

PREGĂTEȘTE

instrumente pentru fauri, măsuri pentru cereale și de păduri.

Liferantul de cereale și a bursei de efecte din Budapesta.

Renovări efectuate prompt și cu prețuri ieftine.

Correspondența în limba maghiară și germană.

Alianța

Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrată exclusiv de maiestrii aradani

mare asortiment de perdele,

diferite covoare și couverturi

din scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maiestrii, punem la dispoziție onoratului public.

Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai favorabile.

Cu planuri servim gratuit!

Cu planuri servim gratuit!

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete
mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendida iluminatie seara până la ora 11